

Empowerment Kwaliteit Instrument: Operationalisering en Normering

Voor gezondheidsbevorderaars en preventiewerkers als aanvulling op de Preffi 2.0

	Ja	Nee	Opmerkingen en verbeterpunten
Cluster 0: Randvoorwaarden			
<i>0.1 Empowermentvaardigheden van de gezondheidsbevorderaar</i>			
a) Beschikt de gezondheidsbevorderaar over de houding en werkstijl die passen bij een empowermentbenadering? (bijvoorbeeld kan hij/ zij de touwtjes uit handen geven, de doelgroep centraal stellen en flexibel genoeg werken)	☐	☐	
b) Beschikt de gezondheidsbevorderaar over de kwaliteiten en vaardigheden die passen bij een empowermentbenadering? (bijvoorbeeld kan hij/ zij participatieve processen opstarten of is hij/ zij in staat de kwaliteiten in mensen aan te spreken)	☐	☐	
c) Lost de gezondheidsbevorderaar een eventueel tekort aan a en b op? (Bijvoorbeeld door te zorgen voor bijscholing of betrekken van anderen met aanvullende empowermentvaardigheden).	☐	☐	
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: alle vragen nee • Matig: vraag a of b = ja en vraag c= nee of vraag a en b=nee en vraag c= ja • Sterk: minimaal vraag a en vraag b =ja 			
<i>0.2 Draagvlak in eigen instelling voor werken met een empowerment-benadering</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: Er is geen specifieke visie, beleid of aandacht voor werken met een empowerment-benadering bij collega's en leidinggevenden. • Matig: De empowerment- benadering komt wel voor in de visie en het beleid van de organisatie, maar krijgt geen aandacht en ondersteuning in de vorm van bijscholing en in het plannen en uitvoeren van het werk. • Sterk: De empowerment-benadering komt voor in de visie en het beleid van de organisatie. Empowerment krijgt daarnaast aandacht in de vorm van bijscholing en in het plannen en uitvoeren van het werk. 			
<i>0.3 Draagvlak samenwerkingspartners voor het werken met een empowerment-benadering</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: Er is geen draagvlak (steun en aandacht) voor werken met een empowerment-benadering bij de meeste belangrijke samenwerkingspartners in het project • Matig: Er is draagvlak voor een empowerment-benadering bij enkele samenwerkingspartners. • Sterk: Er is draagvlak voor werken met een empowerment-benadering bij de meeste samenwerkingspartners 			
<i>04. Capaciteit empowerment-benadering</i>			
a) Stelt de organisatie voldoende menskracht beschikbaar voor een empowerment-benadering? (bijvoorbeeld om de doelgroep actief te betrekken en samenwerkingsrelaties op te bouwen)	☐	☐	
b) Stelt de organisatie voldoende tijd in de zin van de tijdsspanne beschikbaar voor een empowerment-benadering?	☐	☐	
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: beide vragen nee • Matig: vraag a of b= nee • Sterk: beide vragen =ja 			

Analyse

NB. De clusters 1 en 2 hebben betrekking op de analyse, zoals die voor **het project als geheel** wordt toegepast. Er wordt in de vraagstelling van uitgegaan dat er een idee is over welk thema of probleem het project zal gaan.

Cluster 1: Vaststellen van het probleem/thema en relevante factoren met de doelgroep

1.1 Thema en relevante subgroepen

a) Is bekend in hoeverre de doelgroep het thema/probleem zelf als belangrijk ervaart?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

b) Is bekend hoe het thema/probleem wordt beleefd door belangrijke subgroepen binnen de doelgroep (zoals etnische of culturele groepen, mannen en vrouwen, ouderen en jongeren, verschillende sociaal economische groepen)?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

- Zwak: vraag a = nee
- Matig: vraag a = ja en vraag b = nee
- Sterk: alle vragen = ja

1.2 Factoren die als ingang dienen voor empowerment

a) Is bekend waar de kracht (capaciteiten) van de doelgroep zit met betrekking tot het gekozen thema/ probleem?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

b) Zijn de factoren bekend (op persoonlijk en communityniveau) die als ingang kunnen dienen voor empowerment van de doelgroep?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

c) Is duidelijk wat de doelgroep zelf al aan het thema of probleem doet?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

- Zwak: vraag a = nee
- Matig: minimaal twee vragen ja
- Sterk: alle vragen = ja

1.3 Keuze van factoren volgens de doelgroep

a) Heeft de doelgroep zelf de prioriteit van de factoren die men wil oppakken bepaald?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

b) Is voldoende rekening gehouden met verschillen in prioriteiten tussen belangrijke subgroepen?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

- Zwak: vraag a en b = nee
- Matig: vraag a = ja en vraag b = nee
- Sterk: vraag a ja, vraag b=ja of niet van toepassing omdat er geen relevante subgroepen zijn

Als er relevante subgroepen zijn is het aan te bevelen de volgende twee vragen per subgroep te beantwoorden.

1.4 Mate van participatie in analyse

- Zwak: de doelgroep wordt niet betrokken in de analyse en de doelgroep wordt alleen bevraagd en achteraf geïnformeerd over de het vastgestelde thema/ probleem en de uitkomst.
- Matig: externe partijen bepalen de analyse en trekken conclusies, de doelgroep is wel actief betrokken in de analyse.
- Sterk: de doelgroep is actief betrokken en beslist mee over de analyse en welke conclusies worden getrokken.

	Ja	Nee	Opmerkingen en verbeterpunten
1.5 Representativiteit betrokken leden doelgroep			
a) Zijn de mensen die betrokken zijn in de analysefase voldoende representatief (bijv. door de doelgroep erkend sleutelfiguur zoals een voorzitter of gekozen door (groot deel van) de doelgroep)?	☐	☐	
b) Hebben de betrokken leden van de doelgroep actief contact over het probleem of thema met de rest van de groep?	☐	☐	
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: vraag a = nee • Matig: vraag a = ja en vraag b = nee • Sterk: vraag a en b = ja 			
Cluster 2: Rollen van de doelgroep en de gezondheidsbevorderaar			
2.1 Duidelijkheid rol van de doelgroep			
a) Is bekend of de doelgroep gemotiveerd is om naar aanleiding van de analyse te werken aan het thema of probleem?	☐	☐	
b) Is duidelijk welke rollen en verantwoordelijkheden de doelgroep in het project op zich wil of kan nemen?	☐	☐	
c) Stemmen betrokkenen (gezondheidsbevorderaar, samenwerkingspartners en doelgroep) in met deze rollen en verantwoordelijkheden?	☐	☐	
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: vraag a en b = nee • Matig: vraag a = ja en vraag b = nee • Sterk: vraag a, b en c = ja 			
2.2 Duidelijkheid rol van de gezondheidsbevorderaar			
a) Is duidelijk welke rollen en verantwoordelijkheden van de gezondheidsbevorderaar verwacht worden in het werken aan het gekozen thema/ probleem met een empowerment-benadering?	☐	☐	
b) Passen deze rollen en verantwoordelijkheden binnen de huidige taakomschrijving van de gezondheidsbevorderaar?	☐	☐	
c) Zijn de betrokkenen (samenwerkingspartners en doelgroep) het eens met de rollen die de gezondheidsbevorderaar heeft?	☐	☐	
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: vraag a = nee • Matig: vraag a en b = ja, vraag c = nee • Sterk: vraag a, b en vraag c = ja 			
Interventieontwikkeling en uitvoer			
Cluster 3: Interventiemogelijkheden			
<i>Een project bestaat vaak uit meerdere doelen en daarop aansluitende interventies. Per doel en doelgroep heeft een project een interventiecombinatie. De volgende vragen moeten per te kiezen interventie worden beantwoord.</i>			
3.1 Empowermentdoelen			
a) Zijn er voor de interventie empowermentdoelen geformuleerd? (bijvoorbeeld doelen gericht op bewustwording en leren van vaardigheden, zorgen dat deelnemers na afloop sterker in hun schoenen staan of zelfstandig iets kunnen doen)	☐	☐	
b) Zijn de empowermentdoelen gespecificeerd naar niveau(s) (persoonlijk en community) van empowerment? (zie schema in de toelichting)	☐	☐	
c) Is de relatie tussen de gestelde empowerment- en gezondheidsdoel(en) duidelijk?	☐	☐	
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: vraag a = nee of vraag a = ja en vraag b = nee • Matig: vraag a en b = ja, • Sterk: vraag a, b en c = ja 			

3.2 Passen empowermentdoel, interventie en doelgroep op elkaar

a) Zijn er voldoende argumenten dat met de interventie de empowermentdoelen bereikt worden?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

b) Sluiten de empowermentdoelen en de interventie (s) aan op behoefte en mogelijkheden van de doelgroep?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

- Zwak: vraag a = nee
- Matig: vraag a = ja en vraag b = nee
- Sterk: vraag a en b = ja

3.3 Empowerment technieken

Hieronder staan een aantal empowerment-technieken die ingedeeld zijn naar niveau van empowerment (persoonlijk en community). Indien deze empowerment-technieken of methoden die relevant zijn voor de interventie, zijn ze ook toegepast? Zie voor meer technieken het schema in de toelichting.

- Op persoonlijk niveau werken aan:
  - versterken zelfbeleving: bijvoorbeeld narratieve werkvormen of positieve feedback
  - versterken van kritisch bewustzijn: bijvoorbeeld kritische dialoog of brainstormsessies
  - versterken van empowered gedrag: bijvoorbeeld assertiviteit- of onderhandelingstraining
- op community niveau werken aan:
  - versterken van beleving: bijvoorbeeld het delen van ervaringen met elkaar of gemeenschapskunst
  - versterken van kritisch bewustzijn: bijvoorbeeld sterkte-zwakte analyse of theatervormen
  - versterken van empowered gedrag: bijvoorbeeld creëren van sociale steun of stimuleren van netwerken en lobbyen

- Zwak: geen tot weinig van de relevante empowerment-technieken toegepast
- Matig: enkele relevante empowerment-technieken worden toegepast
- Sterk: veel relevante empowerment-technieken worden toegepast

3.4 Mate van participatie van de doelgroep in formulering en vaststelling empowermentdoelen van de interventie

- Zwak: er is geen contact met de doelgroep of doelgroep wordt alleen achteraf geïnformeerd over de doelen.
- Matig: de doelgroep werkt alleen mee in het formuleren van doelen (inspraak) de vaststelling ligt bij de professionals.
- Sterk: de doelgroep heeft minimaal meegewerkt en meebesloten over de doelen.

3.5 Mate van participatie van de doelgroep in de keuze en/ of ontwikkeling van de interventie

- Zwak: er is geen contact met de doelgroep of doelgroep wordt hooguit geïnformeerd over de keuze of interventieontwikkeling.
- Matig: de doelgroep werkt actief mee aan de ontwikkeling van de interventie of denkt mee in de keuze van de interventie.
- Sterk: de doelgroep werkt minimaal mee en beslist mee in de ontwikkeling en of keuze van de interventie.

Cluster 4: Uitvoer en implementatie

4.1 Participatie doelgroep in uitvoer van de interventie

- Zwak: de doelgroep heeft geen invloed op de uitvoer van de interventie, maar de doelgroep is alleen deelnemer.
- Matig: een deel van de doelgroep werkt actief mee in de uitvoer van de interventie.
- Sterk: de doelgroep werkt actief mee en beslist mee over de uitvoer van de interventie (deelname in bijvoorbeeld stuurgroep of structureel panel) en neemt daarmee deel aan de sturing van de interventie.

Indien van toepassing:

4.2 Mate waarin intermediairen empowerment-doelen kunnen en willen realiseren

- a) Worden de empowerment-doelen gedragen door de intermediairen? Ja Nee
- b) Zijn de intermediairen in staat om de empowerment-methoden en -werkvormen van de interventie toe te passen in de eigen situatie? Ja Nee

- Zwak: vraag a en b = nee
- Matig: vraag a of b = ja
- Sterk: vraag a en b = ja

4.3 Mate van continuïteit en structurele inbedding van de interventie

- a) Is de interventie structureel ingebed in de sociale en fysieke leefomgeving van de doelgroep (bijvoorbeeld doordat het een deel is in het takenpakket van intermediairen of als voorziening is geregeld)? Ja Nee
- b) Is met betrekking tot structurele inbedding de inspraak van de doelgroep verzekerd (vastgelegd in procedures)? Ja Nee
- c) Neemt de doelgroep (mede)verantwoordelijkheid voor het realiseren van het vervolg van het interventie of nieuwe interventies? Ja Nee

- Zwak: vraag a = nee
- Matig: vraag a = ja
- Sterk: vraag a = ja en vraag b en/of vraag c =ja

Evaluatie

Cluster 5: Evaluatie en monitoring

5.1 Monitor van de voortgang ten behoeve van de gezondheidsbevorderaar

- a) Heeft de gezondheidsbevorderaar regelmatige dialoog en discussie over uitgangspunten, empowermentdoelen en het (samenwerkings)proces met de doelgroep? Ja Nee
- b) Heeft de gezondheidsbevorderaar regelmatige dialoog en discussie over uitgangspunten, empowermentdoelen en het (samenwerkings)proces met de samenwerkingspartners? Ja Nee
- c) Leveren deze gegevens feedback op voor de gezondheidsbevorderaar om van het project te leren en zonodig het project bij te sturen? Ja Nee

- Zwak: vraag a = nee en vraag b = ja of nee
- Matig: vraag a = ja en vraag b = ja, vraag c = nee
- Sterk: alle drie de vragen zijn ja

	Ja	Nee	Opmerkingen en verbeterpunten
<i>5.2 In hoeverre heeft de doelgroep zicht op de versterking van haar empowerment</i>			
a) Geeft de doelgroep zelf aan dat ze meer grip heeft gekregen op de situatie?	☐	☐	
b) Geeft de doelgroep zelf aan dat ze vaardigheden heeft geleerd waardoor ze meer grip heeft gekregen op de situatie? (bijvoorbeeld vaardigheden op persoonlijk vlak om gezonder te leven, maar ook gemeenschappelijke vaardigheden om iets te organiseren)	☐	☐	
c) Geven leden van de doelgroep aan, dat ze hebben geleerd zelfstandig een probleem op te lossen? (bijvoorbeeld zelf de weg te vinden naar de juiste instelling of zelf activiteiten organiseren en uitvoeren)	☐	☐	
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: vraag a = nee • Matig: vraag a = ja en vraag b en c =nee • Sterk: vraag a = ja, en vraag b of vraag c=ja 			
Indien van toepassing:			
<i>5.3 Verbetermogelijkheden voor de intermediairen</i>			
a) Is het voor de intermediairen duidelijk wat het werken aan empowerment (op persoonlijk en communityniveau) bij de doelgroep heeft opgeleverd?	☐	☐	
b) Hebben de intermediairen ervaringen opgedaan waardoor ze beter aan empowerment kunnen werken?	☐	☐	
c) Zijn de mogelijkheden of randvoorwaarden (taken, ondersteuning) van de intermediairen versterkt om in de toekomst te werken aan empowerment bij de doelgroep?	☐	☐	
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: vraag a = nee • Matig: vraag a = ja en vraag b en c =nee • Sterk: vraag a = ja, en vraag b of vraag c=ja 			
<i>5.4 Mate van participatie van de einddoelgroep bij van de evaluatie</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: de doelgroep is alleen bevraagd of wordt alleen geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie. • Matig: de doelgroep werkt actief mee aan de opzet en uitvoer van de evaluatie, of werkt mee aan de formulering van conclusies. • Sterk: de doelgroep werkt actief mee en beslist mee over de opzet en uitvoer van de evaluatie en de formulering van conclusies. 			
Indien van toepassing:			
<i>5.5 Mate van participatie van de intermediairen bij de evaluatie</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • Zwak: de intermediairen worden nauwelijks betrokken of intermediairen worden alleen geïnformeerd over opzet van de evaluatie en de getrokken conclusies. • Matig: de intermediairen zijn actief betrokken in de opzet en uitvoer van de evaluatie of werken mee aan de formulering van conclusies. • Sterk: de intermediairen werken actief mee en beslissen mee over de opzet en uitvoer van de evaluatie en tevens de formulering van conclusies. 			